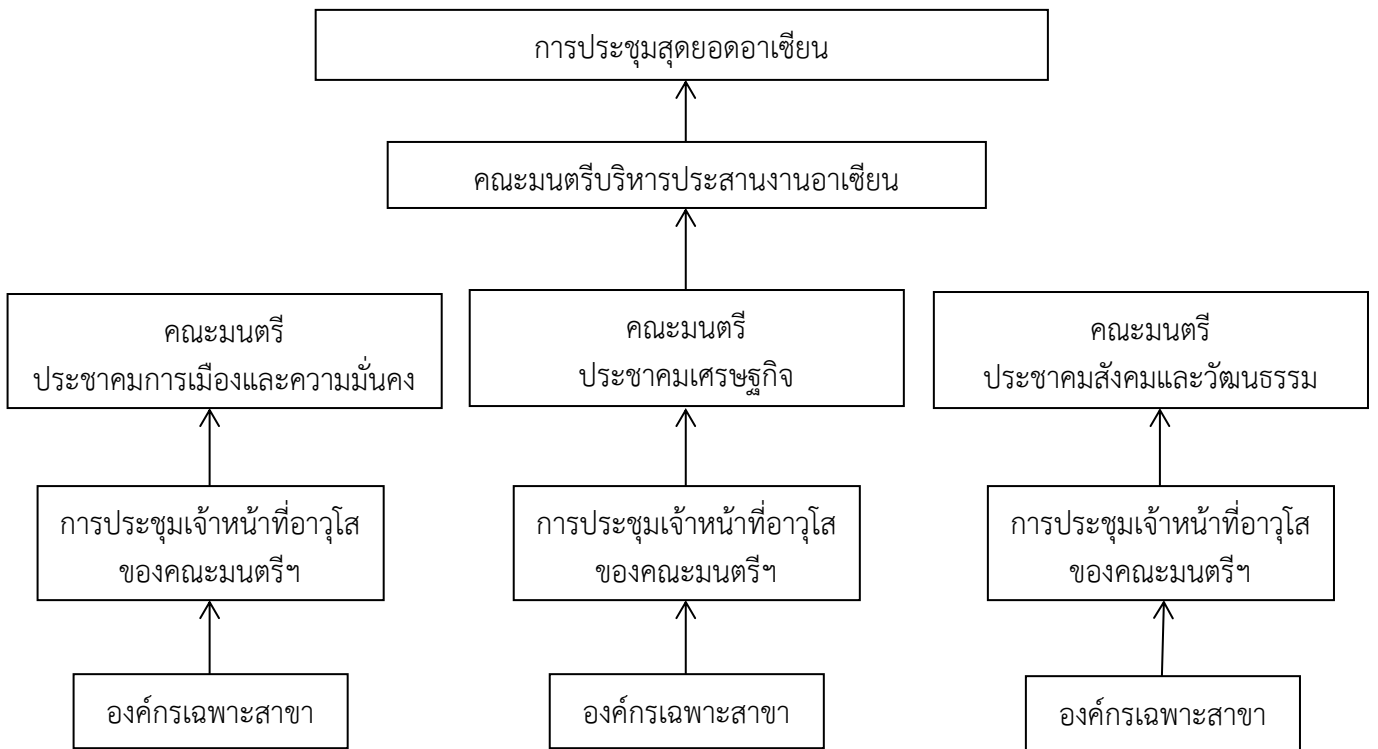

โครงสร้างในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน

ที่มา : กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ 2554

ระบบงานของอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียนในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน

๑. ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบาย และมีการประชุมปีละ ๒ ครั้ง โดยมีหน้าที่

๑) ให้แนวนโยบายและตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ

๒) สั่งการให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักต่าง ๆ มากกว่า ๑ เสา

๓) ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่กระทบต่ออาเซียน

๔) ตัดสินข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิก กรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติในข้อขัดแย้งได้ หรือมีการไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินของกลไกระงับข้อพิพาท

๕) ตั้งหรือยุบองค์กรภายในอาเซียน

๖) แต่งตั้งเลขาธิการอาเซียน

๒. คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council) ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยทำหน้าที่เตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานระหว่าง ๓ เสาหลัก เพื่อความเป็นบูรณาการในการดำเนินงานของอาเซียน และแต่งตั้งรองเลขาธิการอาเซียน

๓. คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Council) สำหรับ ๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยผู้แทนที่แต่ละประเทศสมาชิกแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานตามแนวนโยบายของผู้นำทั้งในเรื่องที่อยู่ภายใต้เสาหลักของตน และเรื่องที่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเสาหลัก และเสนอรายงานและข้อเสนอแนะในเรื่องที่อยู่ภายใต้การดูแลของตนต่อผู้นำ

๔. องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียน เฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) จัดตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน มีหน้าที่หลัก คือ

๑) ดำเนินการตามอาณัติที่มีอยู่แล้ว

๒) นำความตกลงและมติของผู้นำไปปฏิบัติ

๓) เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน

๔) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อคณะมนตรีประชาคมอาเซียนที่เหมาะสม

๕) สามารถมีเจ้าหน้าที่อาวุโส หรือองค์กรย่อยเพื่อสนับสนุนการทำงานได้

๕. สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเลขาธิการอาเซียน (Secretary General of ASEAN) ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ภายใต้กฎบัตรอาเซียนเลขาธิการอาเซียนมีบทบาทมากขึ้นโดยนอกจากจะเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียนแล้ว เลขาธิการอาเซียนจะมีบทบาทในการติดตามการปฏิบัติตามคำตัดสินของกลไกระงับข้อพิพาท และรายงานตรงต่อผู้นำอาเซียน และสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของอาเซียนกับภาคประชาสังคม ทั้งนี้ให้มีรองเลขาธิการอาเซียน (Deputy Secretary General) ๔ คน โดย ๒ คนจะมาจากการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษรประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี โดยดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว และอีก ๒ คนมาจากการคัดเลือกตามความสามารถ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี และอาจได้รับการต่ออายุได้อีก ๑ วาระ

๖. คณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives to ASEAN) ที่กรุงจकार์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยประเทศสมาชิกจะแต่งตั้งผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจकार์ตา ซึ่งเป็นคนละคนกับเอกอัครราชทูตประจำกรุงจकार์ตา โดยคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนจะมีบทบาทสำคัญ ๒ ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้แทนของประเทศ-

สมาชิกและการเป็นผู้แทนของอาเซียน ซึ่งจะเป็นเรื่องการสนับสนุนคณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์กรความร่วมมือเฉพาะด้านต่าง ๆ การประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียน เลขาธิการอาเซียน และสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก และการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา

๗. สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) จัดตั้งโดยประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ เพื่อเป็นหน่วยประสานงานและสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนภายในประเทศนั้น รวมทั้งการเตรียมการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียนตลอดจนเป็นศูนย์กลางเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนด้วย

๘. องค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน (ASEAN Human Rights Body : AHRB) ทั้งนี้ได้มีจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights : AICHR) เป็นองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ที่จัดตั้งขึ้น ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอาเซียนโดยรวม

๙. มูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) มีหน้าที่สนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ ของอาเซียน ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ของอาเซียน (กรมประชาสัมพันธ์, ๒๕๕๔ : ๒๐-๒๒)